

BUS424

STRATEGISK REKNESKAPSANALYSE

<http://euribor.rente.nhh.no/master/bus424>

Kursansvarleg:

Professor Kjell Henry Knivsflå,
Institutt for rekneskap, revisjon og rettsvitenskap,
NHH

Kontor : C809;

E-post : kjell.knivsfla@nhh.no;

Telefon: 55 95 95 50

01-1

LÆREMÅL BUS424

Målet med BUS424 er å gje deg som kursdeltakar **kunnskap** som er nyttig for at du **skal kunne analysere** offentlig tilgjengeleg rekneskapsinformasjon med tanke på å **kartlegge og avdekkje** underliggjande, økonomiske forhold i den analyserte verksemda, både risiko og rentabilitet

01-2

PLAN FØRELESING 01

1. Faget finansrekneskap **med analyse**
2. Kursopplegget for BUS424 hausten 2012
3. **Rammeverk** for strategisk rekneskapsanalyse:

4. Utgangspunkt: **Finansrekneskap**
5. «**Trailing**» årsrekneskap
6. **Omgruppering** for analyse
7. Analyse og justering for **målefeil**
8. **Forholdstalsanalyse** – risiko og rentabilitet
9. **Strategisk** analyse
10. Sluttprodukt: **Innsikt** i underliggjande forhold

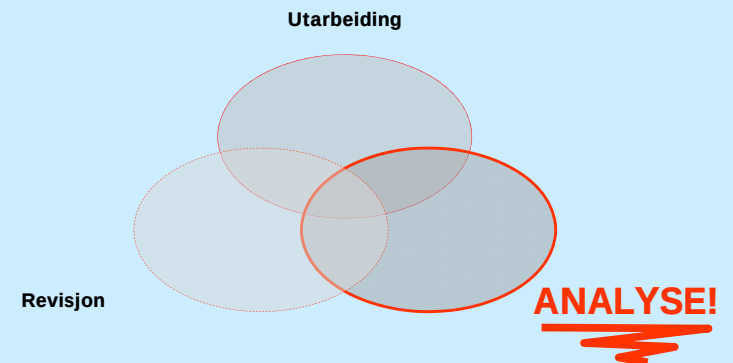

11. Vegne vidare ... BUS425?

12. **Førelingsplan for BUS424**

01-3

1. FINANSREKNESKAP = UTARBEIDING, REVISJON OG **ANALYSE**

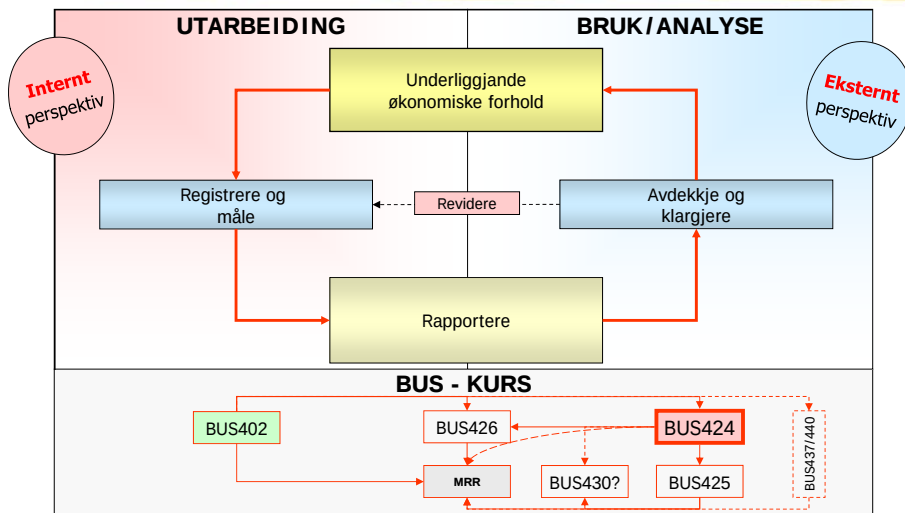

Utarbeiding = produsentperspektiv, revisjon = kontrollperspektiv, analyse = brukarperspektiv

01-4

FINANSREKNESKAP

UTARBEIDING KONTRA ANALYSE

NATURLEG FRAMDRIFT

I BUS - PROFILEN

BUS402	Finansrekneskap	Hausten 2012
BUS424	Strategisk rekneskapsanalyse	Hausten 2012
BUS425	Bedriftsverdsetjing og strategisk rekneskapsanalyse	Våren 2013
BUS426	Revisjon	Hausten 12/13
BUS430	Rekneskap og kapitalmarknad	Hausten 2013

Master i rekneskap og revisjon (MRR)?

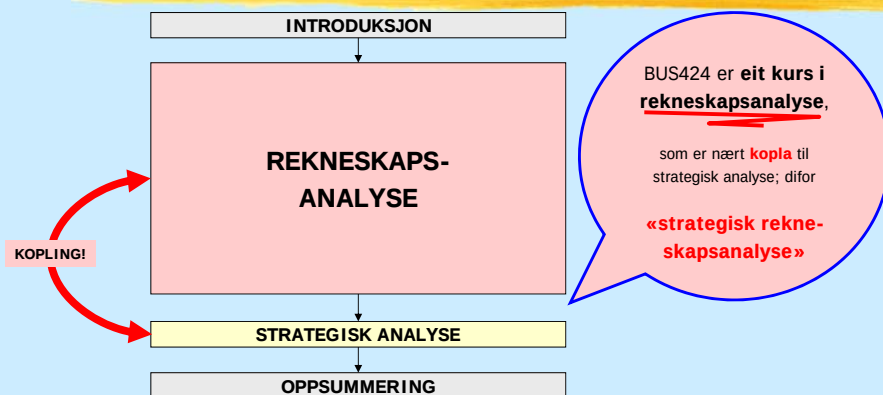

01-6

2.

BUS424

KURSOPPLEGGET

01-7

FØRELESINGSPLANSJAR

= KJERNEN I PENSUM

Førelingsplansjane vert **delte ut på føreling**:

- Over 1500 plansjar!
- 4 plansjar per side; dobbelsidig

Plansjane er detaljerte

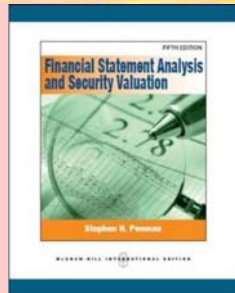
og kanskje ikkje så gode for presentasjon, men dei er **gode** i ettertid når du skal setje deg inn i stoffet på eiga hand?

→ Førelingsplansjane kan også lastast ned frå **heimesida** til kurset, seinast kvelden før føreling:

<http://euribor.rente.nhh.no/master/bus424>

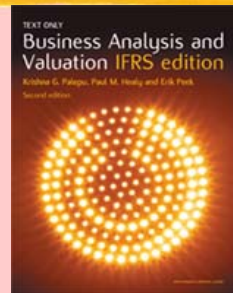
01-8

SUPPLERANDE LITTERATUR FOR Å FÅ «KJØT PÅ BEINA»

→ Penman, S. H., 2012, "Financial Statement Analysis and Security Valuation," Fifth Edition, McGraw-Hill

www.mhhe.com/penman5e

→ Palepu, K. G., P. M. Healy and E. Peek, 2010, "Business Analysis and Valuation: IFRS Edition – Text Only," Second Edition, South-Western, Cengage Learning

www.cengage.co.uk/palepu_peek2

Penman er god på omgruppering og forholdstalsanalyse, medan Palepu, Healy og Peek er betre på analyse og justering av målefeil. Må du velje, bør du lese **rekneskapsanalysedelen i Penman!**

01-9

GJENNOMGANGSDØME

→ STRATEGISK REKNESKAPSANALYSE
av

Telenor ASA

basert på **offentleg informasjon**
om underliggjande økonomiske forhold,

særleg frå årsrapportane 2006 - 2011 og tilgjengelege kvartalsrapportar frå 2012

og **relativt til komparative televerksender i Norden** (TeliaSonera, TDC og Tele 2)

01-10

KURSGODKJENNING KRAV

- **Jamt oppmøte** på førelesing, om ikkje anna er avtalt med førelesar
- **Seriøs jobbing** med pensum – ikkje minst oppgavesett 1 og 2

→ I veke 44 eller 45 må du syte for at du vert registrert som **aktiv** kursdeltakar

– og såleis få kursgodkjenning

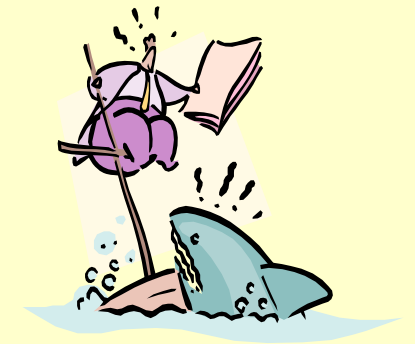
01-11

ÅTVARING

...

BUS424 er eit krevjande kurs der du må rekne med å jobbe jamt med pensum over semesteret!

- i alle fall om du har ambisjon om å få A eller B

01-12

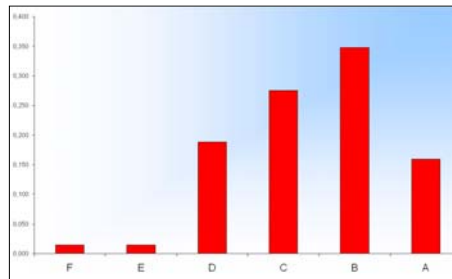
EKSAMEN

= 4. TIMAR, SKRIFTLEG

Eksamen er
10. desember 2012
09.00-13.00

Vanlegvis hovudvekt på **praktiske** rekneoppgåver, men det er ikkje uvanleg med spørsmål om «teori»

➔ Typisk karakterfordeling i BUS424:

Hektisk!

Mykje å gjere, men det er «likt» for alle

01-13

OPPGÅVELØYSING

= GOD FØREBUING TIL EKSAMEN

To sett med eksamensrelevante oppgåver vil verte **tilgjengelege** på <http://euribor.rente.nhh.no/master/bus424>:

OPPGÅVESETT 1

GJENNOMGANG

27.09: 1415-1600

OPPGÅVESETT 2

GJENNOMGANG

06.11: 1215-1400

.... I gjennomgangsførelesingane får du forslag til **løysing**

Eit **tredje** oppgavesett med løysingsforslag vil også vere tilgjengeleg. Dette vert ikkje gjennomgådd

01-14

KURSEVALUERING

= DU GJEV KARAKTER TIL BUS424

Frå kursevalueringa i fjor:

	HELT UENIG (1)	DELVIS UENIG (2)	NØYTRAL (3)	DELVIS ENIG (4)	HELT ENIG (5)	Ikkje svart på	SNITT KARAKTER
a. Jeg kan se at dette kursets innhold er nyttig og relevant for studiet mitt.	0%	3,7%	0%	25,9%	66,7%	3,7%	4,616
b. Jeg synes at foreleseren formidlet sin kunnskap på en hensiktsmessig måte.	0%	3,7%	7,4%	25,9%	59,3%	3,7%	4,462

Ikkje alle er nøgde med kurs og førelesar!

➔ Andre reaksjonar:

Litt arrogant foreleser, virker nesten litt sur i løpet av undervisningen allikevel mye kunnskap

Vanvittig mengde plansjer!

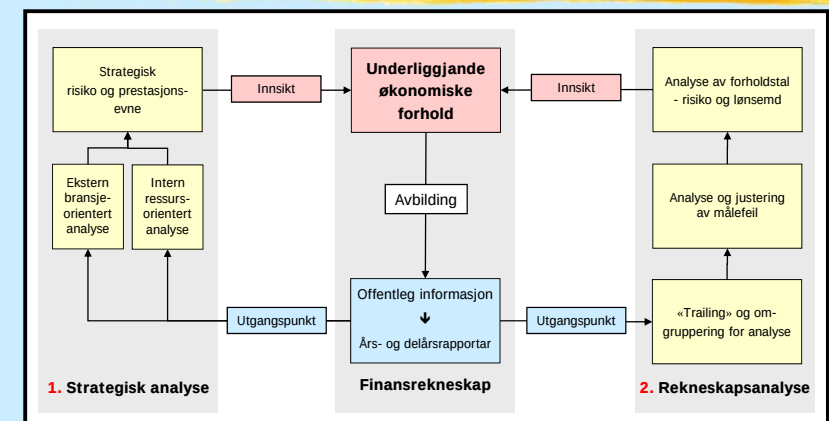
... kursevaluering skjer ved hjelp av it's learning

01-15

3.

RAMMEVERK

FOR STRATEGISK REKNESKAPSANALYSE

01-16

STRATEGISK REKNESKAPSANALYSE

STEG FOR STEG

UTGANGSPUNKT: Offentleg informasjon – finansrekneskap

1. **Strategisk analyse**
2. **Rekneskapsanalyse**

→ SLUTTPRODUKT: **INNSIKT** om underliggende økonomiske forhold, dvs risiko og lønsemd

01-17

STEG 1

STRATEGISK ANALYSE

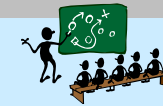
HOVUDFOKUS:

Gjev den strategiske posisjonen til verksemda grunnlag for ein **strategisk fordel**, og er han mellombels eller varig?

METODE

«Boksar og piler» – kvalitativ analyse

01-18

STEG 2

REKNESKAPSANALYSE

HOVUDFOKUS:

Gjev den økonomiske posisjonen til verksemda grunnlag for **superrentabilitet**, og er han risikabel, dvs mellombels eller varig?

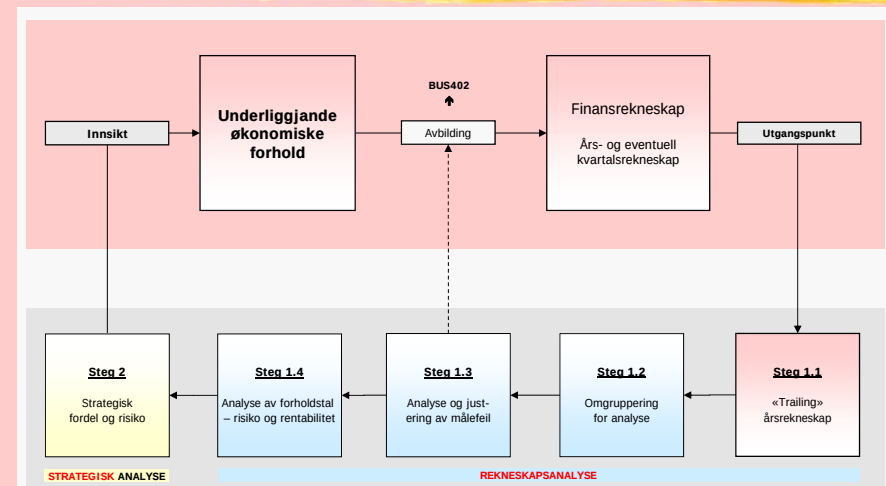
METODE

«Talanalyse» – kvantitativ analyse

01-19

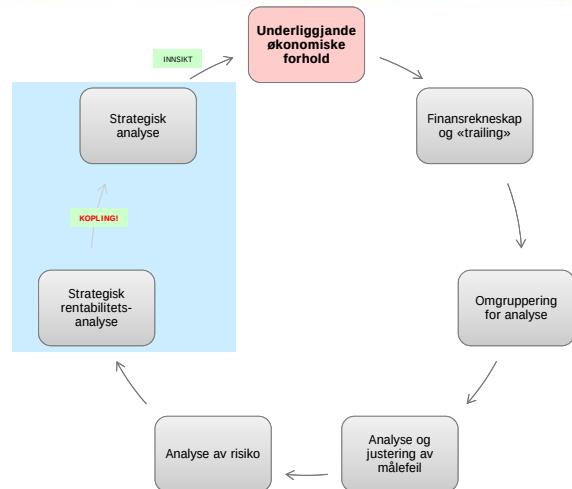
MEIR INTEGRERT RAMMEVERK FOR STRATEGISK REKNESKAPSANALYSE

01-20

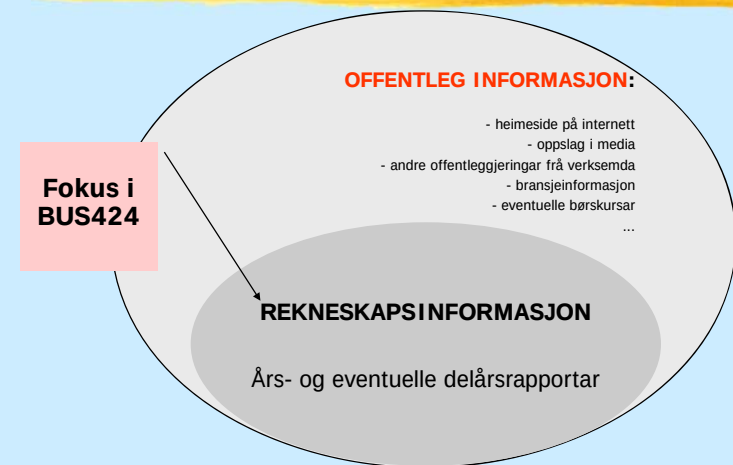
BUS424 SNUR REKKJEFØLGJA REKNESKAP **FØR** STRATEGI!

01-21

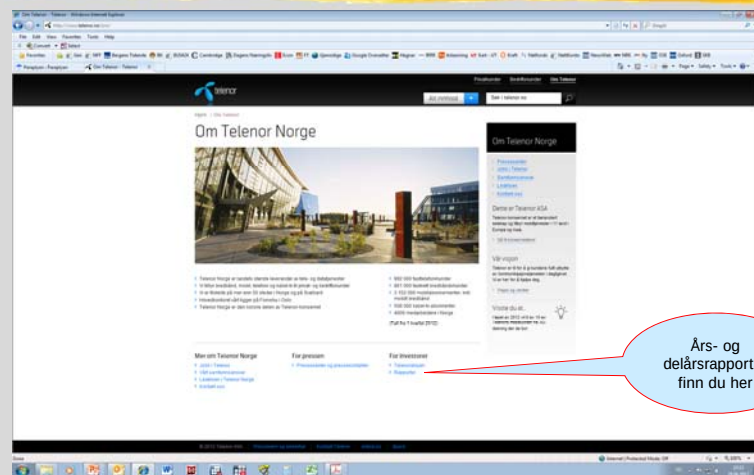
4.

UTGANGSPUNKT FINANSREKNESKAP

01-22

www.telenor.no

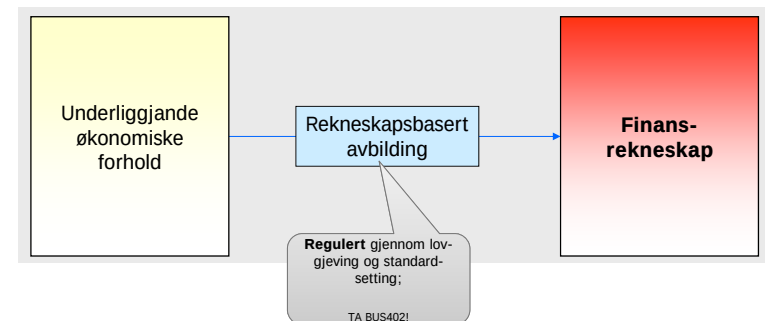

01-23

REKNESKAPSINFORMASJON

= VIKTIGASTE KJELDE TIL ØKONOMISK INFORMASJON

Finansregnskapen til ei verksemd er eit **informasjonssystem** om underliggjande økonomiske forhold i denne verksemda

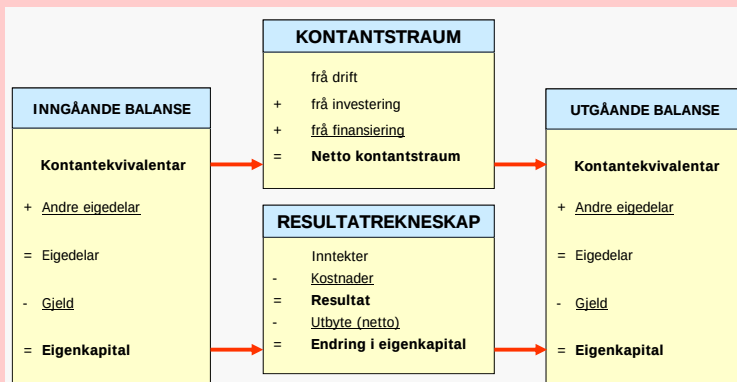

01-24

UTGANGSPUNKT FINANSREKNESKAP

= BALANSE, RESULTAT, KONTANTSTRAUM OG NOTAR

01-25

RESULTATREKNESKAP

...
gjev informasjon om
underliggjande lønsemd

Beløp i millioner kroner, dersom verdi per aksje	Note	2011
Driftsinntekter	6	98 516
Driftskostnader		
Vare- og trafikkostnader	7	(27 541)
Lønn og personalkostnader	8	(10 814)
Andre driftskostnader	9, 11	(29 635)
Andre inntekter og kostnader	10	(485)
Avskrivninger og amortiseringer	12	(15 309)
Nedskrivninger	12	(4 340)
Driftsresultat		10 393
Andel resultat etter skatt fra tilknyttede selskaper	21	2 114
Gjennvinn ved salg av tilknyttede selskaper	21	1 662
Finansinntekter og -kostnader		
Finansinntekter	13	812
Finanskostnader	13	(2 207)
Netto valutagevinn (tap)	13	(277)
Netto verdendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	13	27
Netto gevinn (tap og nedskrivninger) av finansielle eiendeler og forpliktelser	13	52
Netto finansinntekter og -kostnader	13	(1 593)
Resultat før skatt		12 575
Skattekostnad	14	(5 358)
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		7 217
Resultat etter skatt fra avviklet virksomhet	15	-
Resultat etter skatt		7 217
Fordelt på:		
Minoritetsinteresser		52
Aksjonærer i Telenor ASA (majoritetsinteresser)		7 165

Kva har det å seie for
analyse at Telenor til
dømes har **nedskrivning** i
2011 på 4,34 milliardar?

Meir om nedskrivning i note
12

Er 7,165 milliardar i nettoresultat
godt eller dårleg?

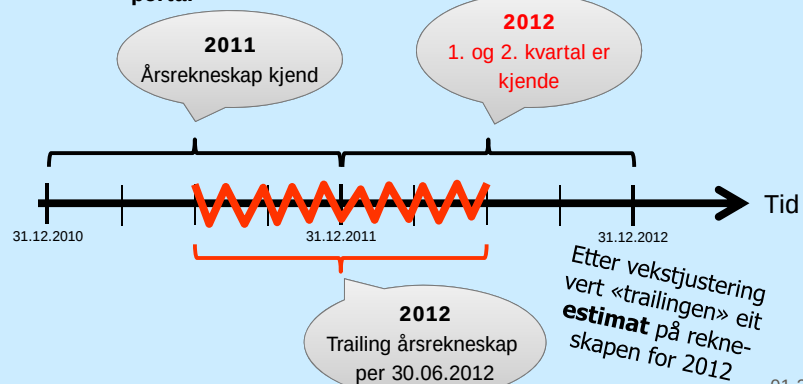
01-26

5.

STEG 1.1

«TRAILING» ÅRSREKNESKAP

Ved rekneskapsanalyse er det i tillegg til årsrekneskapstal viktig å byggje inn i analysen **ferske tal** frå eventuelle kvartalsrapportar

01-27

«TRAILING»

= PÅ SPORET AV ÅRSREKNESKAPEN FOR INNEVERANDE ÅR

1) «TRAILING» **RESULTAT** er lik resultatet frå dei fire seinaste kvartal. Etter til dømes andre kvartal er «trailing» årsresultatet lik

$$R_{1t} + R_{2t} + R_{3t-1} + R_{4t-1}$$

t=i år; t-1=i fjor

Resultatet frå tredje og fjerde
kvartal i fjor bør **justerast** for
vekst og unormale postar

2) «TRAILING» **BALANSE** er lik balansen frå siste kjende kvartalsrapport

«Trailing» tyder på sporet (av dei endelege rekneskapsstala for året)

01-28

TRAILINGRESULTAT

Dette er
eit **estimat**
på resultat-
rekneskapen
slik han vil
verte for 2012

TELENOR				Vekst 0,000			
www.telenor.no							
NOK	DRIFTSINTEKTER	2012	2011	2012	2011	2012	Prosent
		Q1-Q2	Q1-Q4	Q1-Q2	Q1-Q4	Trailing	vekst
	Mobil	38 673	68 436	36 199	70 910	2 192	0,068
+	Fast	7 492	14 078	7 914	13 656	-327	-0,053
+	Kringkasting	3 276	6 757	3 357	6 676	-82	-0,024
+	Andre	1 034	9 245	962	9 297	438	0,053
=	Driftsinntekter	50 475	98 516	48 452	100 539	2 221	0,042
NOK	RESULTATREKNEKAP	2012	2011	2012	2011	2012	Prosent
		Q1-Q2	Q1-Q4	Q1-Q2	Q1-Q4	Trailing	vekst
	Driftsinntekter	50 475	98 516	48 452	100 539	2 221	0,042
-	Vare- og trafikkkostnader	14 274	27 541	13 416	28 399	904	0,064
-	Løn og personalkostnader	5 590	10 814	5 592	10 802	-10	-0,002
-	Andre driftskostnader	14 841	29 635	14 627	29 849	225	0,015
-	Avskrivning	7 291	15 309	7 625	14 975	-339	-0,044
=	Driftsresultat før unormale kostnader	8 489	15 217	7 192	16 514	1 440	0,087
-	Nedskrivning av driftsrelaterte eiendeler	3 862	4 340	60	3 862	0	0,000
-	Tap ved sal av driftsrelaterte eiendeler	78	-30	-131	78	0	0,000
-	Andre unormale driftskostnader	243	514	306	208	243	0,116
=	Driftsresultat	4 306	10 393	6 957	12 331	1 440	0,116
+	Nettoreultat tilknyttet selskap - normalt	1 318	2 114	2 562	870	218	0,250
+	Nettoreultat tilknyttet selskap - unormalt	0	1 662	1 099	563	0	0,000
+	Finansinntekt - normalt	299	733	422	855	0	0,000
+	Finanskostnad - normalt	1 423	2 001	1 050	2 815	0	0,000
+	Unormalt finansresultat	367	-326	453	367	0	0,000
=	Resultat før skatt, diskontinuerleg og minoritet	4 867	12 575	10 443	11 608	1 658	0,141
-	Skattekostnad - normalt	935	3 116	2 338	3 304	458	0,138
-	Skattekostnad - unormalt	1 900	2 242	500	1 900	0	0,000
=	Resultat før diskontinuerleg og minoritet	2 032	7 217	7 605	6 404	1 200	0,187
+	Nettoreultat frå diskontinuerleg verksemd	0	0	0	0	0	0,000
-	Netto minoritetsresultat	-616	52	320	-894	-11	-0,001
=	Årsresultat	2 648	7 165	7 285	4 760	7 288	0,534
+	Andre driftsrelaterte resultatenelement	-1 741	-280	-3 385	-1 741	0	0,000
+	Andre finansielle resultatenelement	178	-44	330	178	0	0,000
=	Totalresultat	1 085	6 841	4 230	2 029	5 725	0,270
→	Foreslått utbytte	0	7 925	0	7 925	341	0,043

EPS₁₂
= 8499/1584
= 5,4

Konsensus i Dagens Næringsliv og Finansavisen er 7,8 (17.08.12)

01-29

6.

STEG 1.2 OMGRUPPERING

«1 + 1 = 2,

men også

3 - 1 = 2»

Svaret eller resultatet
er det same, men
oppstillinga og inn-
sikt er forskjellige

01-30

RAPPORTERT

→ OMGRUPPERT

Rapporterte
rekneskapstal

Omgrupperte
rekneskapstal

Omgrupperte rekneskapstal
klargjer dei rapporterte tala
gjennom å **få fram forhold**
som er viktig ved analyse:

- drift kontra finansiering
- verdiskaping kontra verdiutdeling
- normalt kontra unormalt
- investert kapital

01-31

OMGRUPPERT RESULTAT

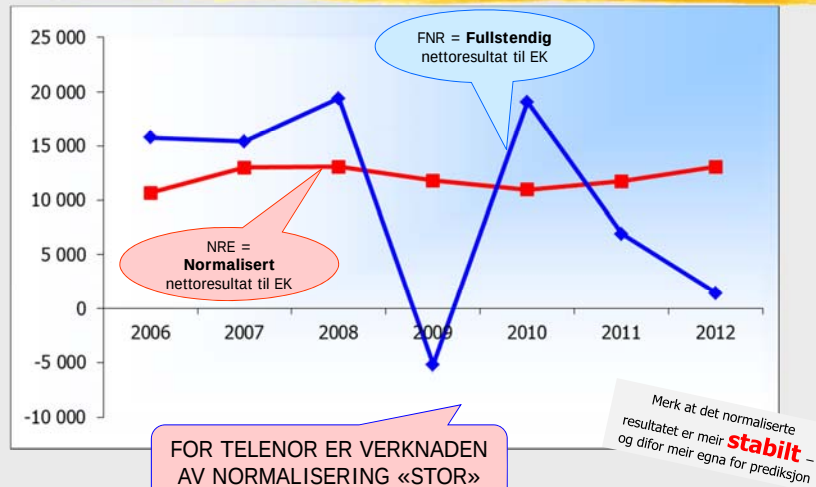

TELENOR	SYMBOL	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mobiltelefoni	DI ₁	58 531	58 278	60 923	62 523	65 754	68 436	73 102
+ Fast- og nettnetttelefon	DI ₂	14 821	14 909	14 179	13 179	15 025	14 078	13 329
+ Satellitt og TV-distribusjon	DI ₃	5 946	6 582	7 934	8 392	6 601	6 757	6 594
+ Andre driftsinntekter	DI ₄	11 779	12 704	13 131	6 654	7 463	9 245	9 735
= Driftsinntekter	DI	91 077	92 473	96 167	90 748	94 843	98 516	102 760
- Varekostnad	VK	22 547	25 924	25 312	24 510	26 239	27 541	29 303
- Lønskostnad	LK	11 369	12 071	13 335	10 659	10 852	10 814	10 792
- Annan driftskostnad	AK	24 169	25 494	27 087	24 909	28 532	29 635	30 074
- Avskrivning	AV	14 721	13 958	14 088	14 905	16 134	15 309	14 637
= Driftsresultat frå eiga verksemd	DR	18 271	15 026	16 345	15 765	13 086	15 217	17 954
- Driftsrelatert skattekostnad	DSK	5 695	4 683	5 094	4 914	4 079	4 743	5 596
= Netto driftsresultat frå eiga verksemd	NDR	12 576	10 343	11 251	10 851	9 007	10 474	12 358
+ Nettoresultat frå driftstilknytte verksemd	NRT	1 820	5 319	5 216	3 667	3 145	2 114	1 088
= Netto driftsresultat	NDR	14 396	15 662	16 467	14 518	12 152	12 588	13 446
+ Netto finansinntekt	NFI	658	345	403	274	422	630	735
= Nettoresultat til sysselsett kapital	NRS	15 054	16 006	16 870	14 793	12 575	13 218	14 181
- Netto finanskostnad	NFK	1 767	1 827	2 053	1 546	1 153	1 441	2 027
- Netto minoritetsresultat	NMR	2 615	1 187	1 745	1 451	475	52	-895
= Nettoresultat til eigenkapital	NRE	10 672	12 993	13 071	11 796	10 946	11 726	13 050
+ Unormalt netto driftsresultat	UNDR	3 969	430	9 230	-18 103	8 889	-4 497	-12 114
+ Unormal netto finansresultat	UNFR	1 128	1 985	-2 880	1 105	-750	-324	494
= Fullstendig nettoresultat til eigenkapital	FNR	15 769	15 407	19 422	-5 202	19 085	6 904	1 429
- Netto betalt utbytte	NBU	4 175	4 603	7 272	-231	7 194	10 779	13 198
= Endring i eigenkapital	ΔEK	11 594	10 804	12 150	-4 971	11 891	-3 875	-11 769
→ Foreslått utbytte frå nettoresultat	FUT	4 201	5 713	0	4 141	6 201	7 925	8 266

01-32

VERKNAD NORMALISERING

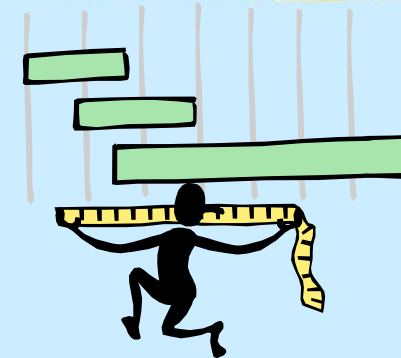

01-33

7.

STEG 1.3

MÅLEFEIL OG JUSTERING

Førelasar seier han er 2 meter høg, men er i røynda 1,92 eller der ikring
Då er målefeilen 2,00 - 1,92 = 8 cm, dvs overrapportering

$$\text{MÅLEFEIL} = \text{RAPPORTERT} - \text{VERKELEG}$$

dvs at verksemda rapporterer noko anna enn «faktiske eller sanne» tal

01-34

RAPPORTERT KOST- ELLER VERDIMODELL

Finansiell rapportering av egedelar og gjeld skjer etter anten ein

- 1) **KOSTMODELL**, eller ein
- 2) **VERDIMODELL** – eller etter ein kombinasjon

Kostmodellen måler egedelar og gjeld til faktisk transaksjonsverdi minus avskrivning. Kostnaden ved bruk av egedelen eller gjelda vert **samanstilt** med tilhørande inntekt. Dette er hovudmodellen etter norsk god rekneskapssikk, **NGRS**

Verdimodellen måler egedelar og gjeld til verkeleg verdi (også kalla «fair value»). **Verdiendring** er resultatelement slik at reduksjon i egedelar og auke i gjeld er kostnad; det motsette er inntekt. Dette er hovudmodellen etter **IFRS**

→ MEIR OM MODELLAR FOR REKESKAPSFØRING I **BUS402** FINANSREKNESKAP

01-35

1)

TRE TYPAR MÅLEFEIL VED BRUK AV KOSTMODELL

$$\text{MÅLEFEIL} = \text{RAPPORTERTE} - \text{VERKELEGE ELLER FAKTISKE TAL}$$

$$= (\text{KOST} - \text{VERKELEG}) + (\text{LOVLEG} - \text{KOST}) + (\text{RAPPORTERT} - \text{LOVLEG})$$

Målefeil av type 1

MÅLEFEIL PGA HISTORISK KOST

Målefeil av type 2

MÅLEFEIL PGA FEIL-PERIODISERING AV KOST ETTER GRS

Målefeil av type 3

KREATIV REKNE-SKAPSFØRING

01-36

2)

TRE TYPAR MÅLEFEIL VED BRUK AV VERDIMODELL

MÅLEFEIL = RAPPORTERTE - VERKELEGE ELLER FAKTISKE TAL

$$= (\text{VERDI} - \text{VERKELEG}) + (\text{LOVLEG} - \text{VERDI}) + (\text{RAPPORTERT} - \text{LOVLEG})$$

Målefeil av type 1

$$= 0$$

Målefeil av type 2

MÅLEFEIL PGA FEIL
VERDIMÅLING ETTER
GRS

Målefeil av type 3

KREATIV REKNE-
SKAPSFØRING

01-37

RAPPORTERINGSIDEAL VED REKNESKAPSANALYSE

	NETTO DRIFTS- EIGEDELAR	NETTO FINANSIELL GJELD
IDEAL FOR ANALYSE	KORREKT KOSTVERDI! VERKELEG VERDI Kost er bra!!!!!!!	
→ JUSTERING	MOT KORREKT KOST	MOT VERKELEG VERDI

01-38

KONKRETE JUSTERINGAR NETTO DRIFTSEIGEDELAR

	NETTO DRIFTSEIGEDELAR
MF1	Målefeil av type 1 bør ikkje justerast, då korrekt kost er idealet Det er aktuelt å skape målefeil av type 1, dvs justere frå verdi til kost. - Biologiske driftseigedelar og driftseigedomar bør eventuelt justerast frå verkeleg verdi til kost minus avskrivning - Dersom verdimodellen er vald til dømes for varige driftsmidlar eller immaterielle eigedelar, bør verkeleg verdi justerast til transaksjonsverdi minus avskrivning
MF2	Målefeil av type 2 bør justerast: - Investeringsutgifter som er kostnadsførte direkte, til dømes til forskning og «unsuccessful efforts», bør balanseførast og avskrivast over eit passende estimat på levetida - Direkte kostnadsføring av periodiske driftsutgifter bør justerast gjennom balanseføring og avskrivning over perioden - Dersom netto driftseigedelar er feilperiodiserte, til dømes gjennom at avskrivningsplan er feil i høve til kontantstraumen, bør avskrivningane justerast utifrå beste estimat
MF3	«Openberre» målefeil av type 3 bør justerast gjennom å normalisere unormal periodisering over tid og i høve til bransje

Dette er i stor grad
samsvar med
Stern Stewart -
justering

01-39

DIREKTE KOSTNADSFØRING AV FOU

Kapitaliserer **all**
FoU og avskriv
FoU-kapitalen

Abskrivningsprosent: 0,2   ndss   0,312

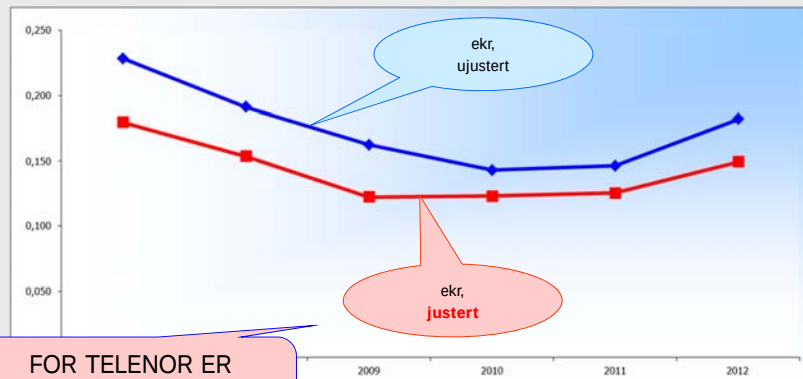
TELENOR	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Utgifter til FoU	401	495	505	554	441	387	387	403
Inngående FoU - kapital	1604	1679	1747	1841	1826	1770	1726	1703
+ Balanseføring av utgifter til FoU	401	495	505	554	441	387	387	403
= Avskrivningsgrunnlag	2005	2099	2194	2301	2262	2157	2113	2103
- Avskrivning - saldo	401	420	437	460	456	443	431	426
= Utgående FoU - kapital	1604	1679	1747	1841	1826	1770	1726	1703
Verknad på driftseigedelar	1604	1679	1747	1841	1826	1770	1726	1703
- Verknad på usett skatt	500	523	545	574	569	552	538	531
= Verknad på egenkapital	1104	1156	1202	1267	1257	1218	1188	1172
Tilbakføring av FoU - utgifter	495	505	554	441	387	387	403	
- Avskrivning på FoU - kapital	420	437	460	456	443	431	426	
- Endring i usett skatt	23	22	29	-5	-17	-14	-7	
= Verknad på netto driftsresultat	52	46	65	-10	-39	-30	-16	

Enkel kapitalisering:
slk at faktiske utgifter til
FoU er ik avskrivning på
FoU-kapitalen i startåret

Estimert FoU-
kapital i 2012 er
1,703 milliardar!

01-40

VERKNAD JUSTERING

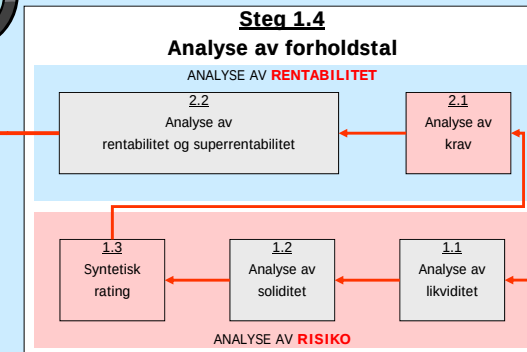

FOR TELENOR ER VERKNADEN AV JUSTERING SIGNIFIKANT

Justert ekr < ujustert ekr, sidan TEL har fått **meir kapital**, til dømes FoU-kapital, inn i balansen

8.

STEG 1.4 FORHOLDSTALSANALYSE

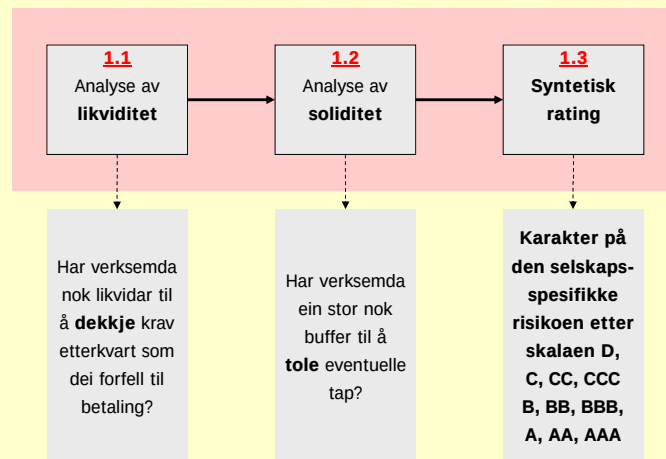

01-42

FORHOLDSTAL

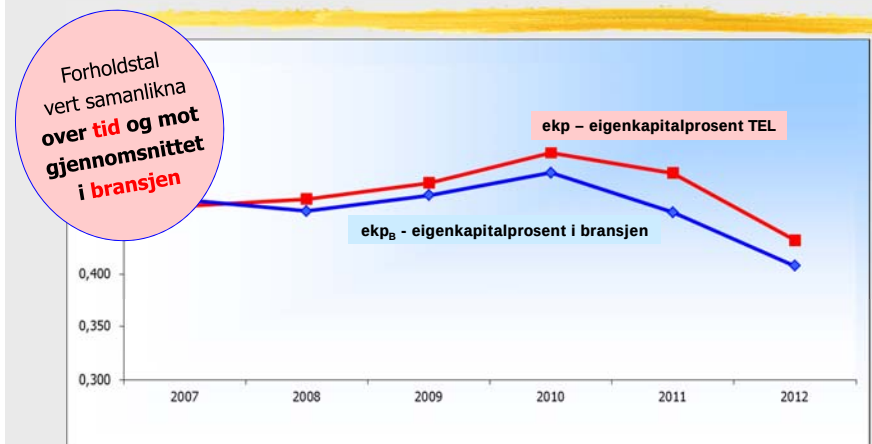
1)

ANALYSE AV RISIKO LIKVIDITETS- OG SOLIDITETSANALYSE

01-43

TO ANALYSETEKNIKKAR TIDSSERE- OG BRANSJEANALYSE

Telenor har fallande ek-prosent dei seinaste åra, men har litt betre soliditet enn bransjen

01-44

Vekt		0,050	0,100	0,150	0,200	0,250	0,250	
Syntetisk rating	SYMBOL	2007	2008	2009	2010	2011	2012	VEKTA
TELENOR								
Likviditetsgrad 1	lg1	B	CCC	B	CCC	B	CCC	CCC
Rentedekningsgrad	rdg	AA	AA	AA	AA	AA	A	AA
Eigenkapitalprosent	ekp	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Netto driftsrentabilitet	ndr	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
GJENNOMSNITTSRATING		BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Bransjegenomsnitt - verdivekta								
Likviditetsgrad 1	lg1 _B	B	B	B	B	B	CCC	B
Rentedekningsgrad	rdg _B	A	A	AA	AA	AA	A	AA
Eigenkapitalprosent	ekp _B	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Netto driftsrentabilitet	ndr _B	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
GJENNOMSNITTSRATING		BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB

SAMANLIKNING:
Standard & Poor's ratar TEL til
A-

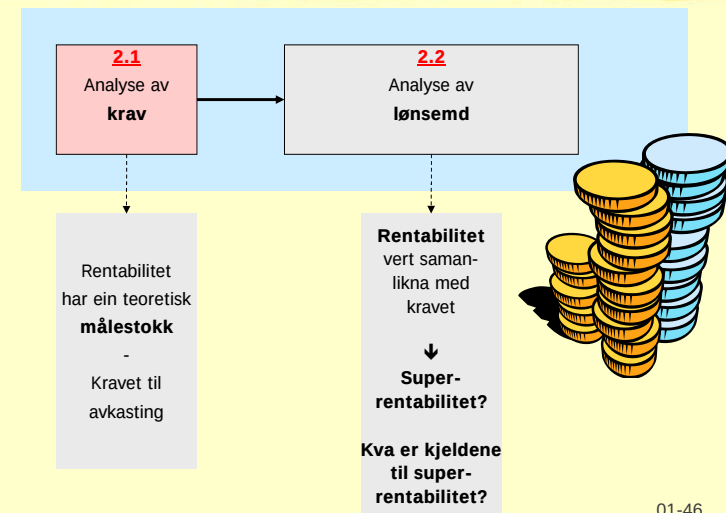
TEL er **moderat risikabel**

(«investment grade») – om lag som bransjen

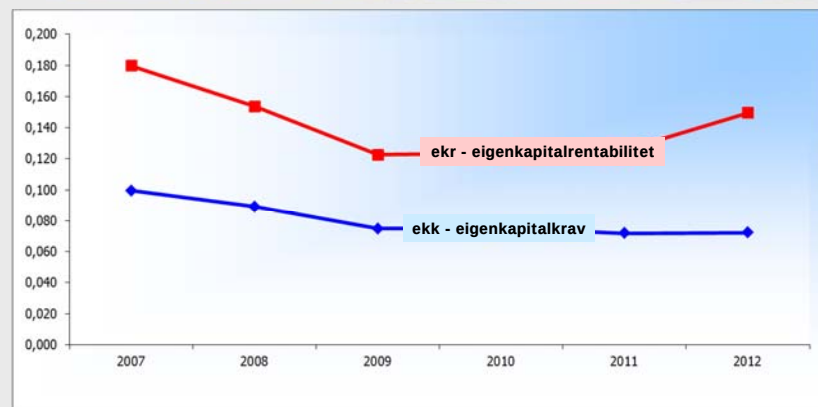
01-45

ANALYSE AV LØNSEMD

STRATEGISK RENTABILITETSANALYSE

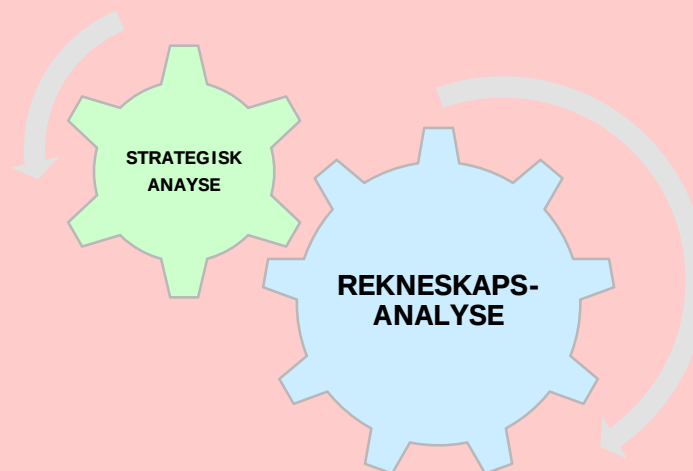
01-46

TELENOR ER **SVÆRT LØNSAM!** KVIFOR?

01-47

KOPLING STRATEGI - REKNESKAP

STRATEGISK POSISJON

= EVNE TIL Å GENERERE STRATEGISK FORDEL

Den **strategiske posisjonen** til ei verksemd er evna hennar til å generere **ein strategisk fordel** – og slik ein rentabilitet utover kravet

→ **MÅL** PÅ STRATEGISK FORDEL

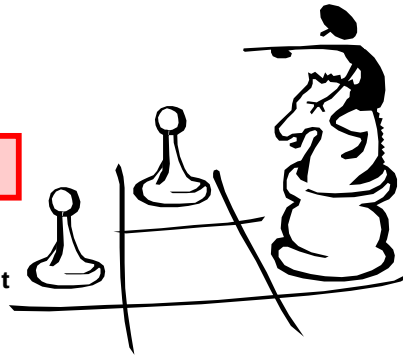
= **superrentabilitet**

= **ekr - ekk,**

der

ekr = eigenkapital**rentabilitet**

ekk = eigenkapital**krav**

01-49

STRATEGISK POSISJON

VERT AVBILDA I REKNESKAPSTALA!

Strategisk analyse og rekneskapsanalyse er to sider av same sak!

Finansrekneskapen gjev informasjon om strategisk posisjon, fordel og risiko – og rekneskapsanalyse er med å avdekkje og klargjere strategiske forhold:

RESULTATREKNESKAP med kapitalkostnad for EK	
Inntekter	I
- Kostnader	K
= Nettoresultat til EK	NRE = ekr · EK
- Resultatkrav til EK	ekk · EK
= Superprofitt til EK	(ekr - ekk) · EK

Verksemdar som har ein strategisk fordel, vil ha ein rentabilitet større enn kravet – og såleis ein positiv superprofitt

Men **målteil** kan føre til at me vert lurde til å tru at verksemda har ein strategisk fordel utan å ha det

01-50

KJELDER TIL TIL STRATEGISK FORDEL

STRATEGISK FORDEL

= **ekr - ekk**

= **(ekr_B - ekk_B) + (ekr - ekr_B) + (ekk_B - ekk)**

Ekstern
bransjeorientert
strategisk
fordel

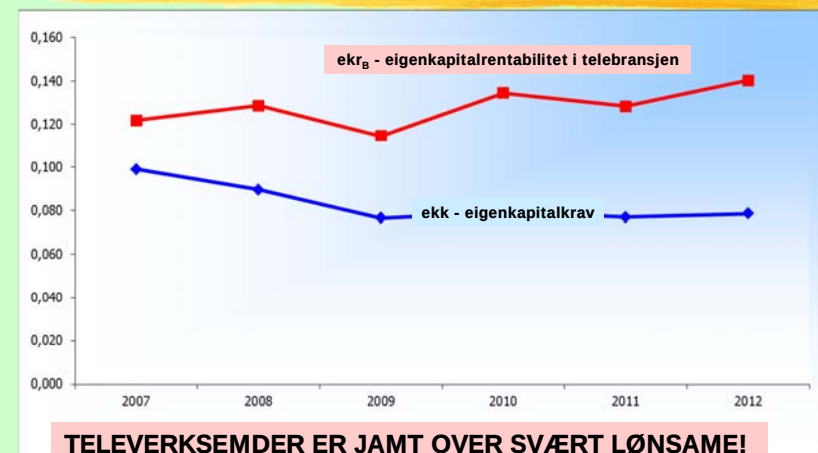
Bransjen har ein rentabilitet større enn kravet

Intern
ressursbasert
strategisk
fordel

Verksemda har ein rentabilitet større enn bransjen – eller eit kapitalkrav lågare enn bransjen

01-51

BRANSJEFORDEL TELEBRANSJEN

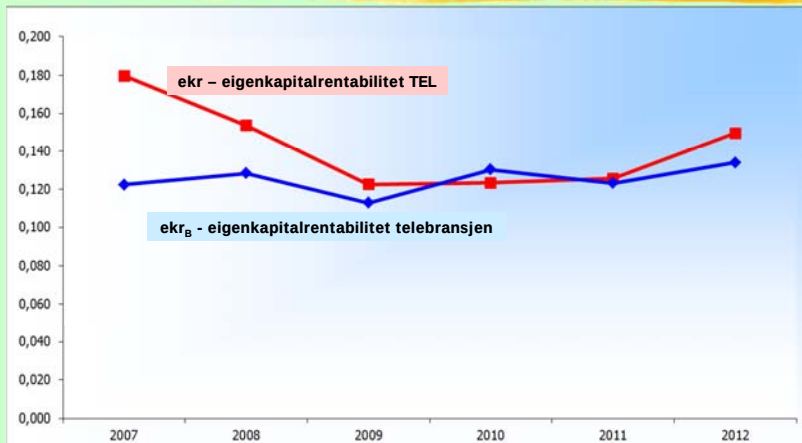

TELEVERKSEMDER ER JAMT OVER SVÆRT LØNSAME!
FUNKERER KONKURRANSEN? TYDELEGVIS IKKJE ...?

01-52

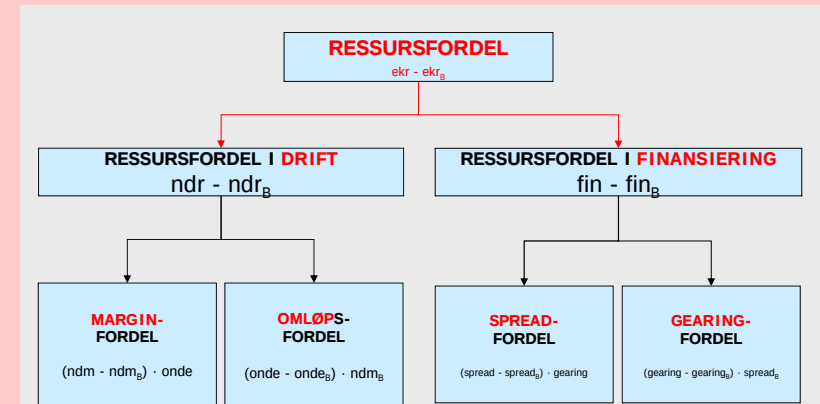

RESSURSFORDEL

TELENOR HAR TIDLEGARE GJORT DET BETRE ENN BRANSJEN, MEN FORDELEN HAR **FORSVUNNE**? HAR TELENOR SPESIELLE **RESSURSAR** I HØVE TIL BRANSJEN? TJA ...?

KJELDER TIL RESSURSFORDEL

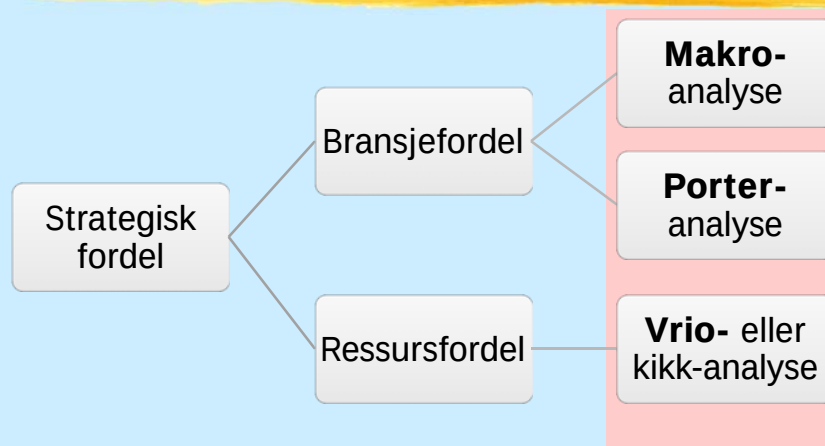

01-54

9.

STEG 2

STRATEGISK ANALYSE

01-55

DØME

HAR TELENOR EIN STRATEGISK FORDEL

ekr - ekk > 0?

→ **JA! KVA ER EVENTUELT KJELDENE?**

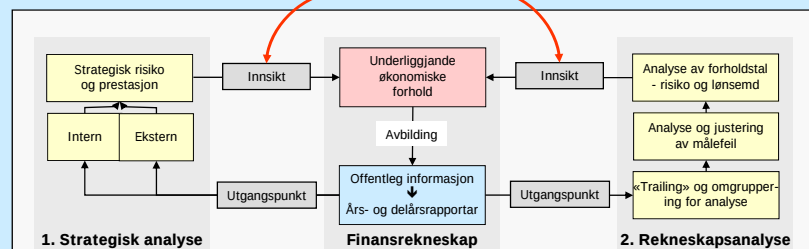
- 1) Er det forhold i bransjen som gjer at Telenor og komparative verksemdar har evne til å generere superprofitt, til dømes liten **konkurranse** mellom tilbydarane av teletenester?
- 2) Er det spesielle forhold ved Telenor som gjev høgare forrenting av kapitalen enn gjennomsnittet i bransjen, til dømes spesielle **ressursar** som dei andre televerksemdene ikkje har?

01-56

10.

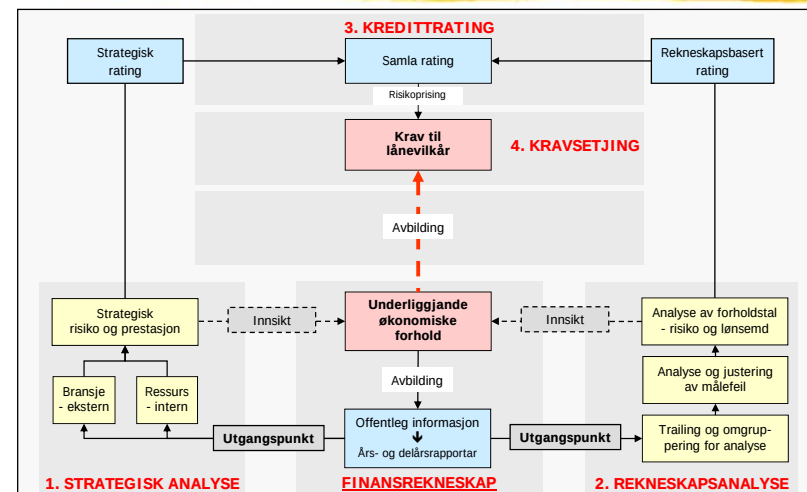
SLUTTPRODUKT = INNSIKT FOR VIDARE ANALYSE

KVA SKAL INNSIKTA NYTTAST TIL?

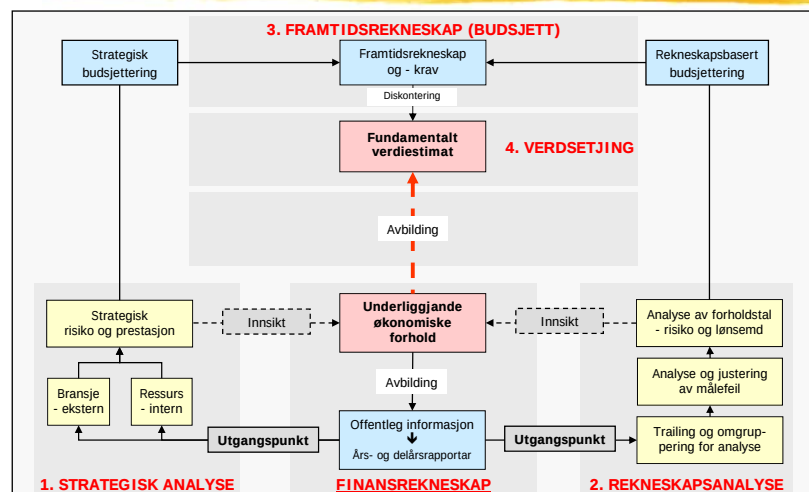
01-57

DØME PÅ BRUK I BUS424 KREDITTVURDERING

01-58

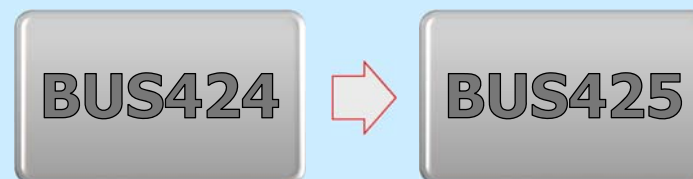
DØME PÅ BRUK I BUS425 VERDIVURDERING

01-59

11.

VEGEN VIDARE BUS425

01-60

BUS424 KONTRA BUS425

BUS424: Strategisk rekneskapsanalyse	BUS425: Rekneskapsanalyse og verdsetjing
Analyse av rekneskapsinformasjon med det mål å vinne innsikt i underliggjande, økonomiske forhold ...	... for å kunne budsjettere den framtidige utviklinga og slik kunne verdsetje den analyserte verksemda
→ Haust 2012	→ Vår 2013
BUS424 OG BUS425 KAN MED FORDEL KOMBINERAST	

Naturleg nok er det ein viss **overlapp** mellom kursa

01-61

12.

FØRELESINGSPLAN

HAUSTEN 2012

GONG	DATO, TID OG STAD	STEG	EMNE
01	21.08: 1215-1400: FK	1	INTRODUKSJON - RAMMEVERK - UTGANGSPUNKT REKNESKAPSANALYSE
02	23.08: 1415-1600: FK	1.1	- Praktiske val, rapporterte tal og «trailing» årsrekneskap
		1.2	OMGRUPPERING FOR ANALYSE
03	28.08: 1215-1400: FK		- Omgruppert resultat for analyse og fordeling av skattekostnad
04	30.08: 1415-1600: FK		- Omgruppert balanse , endring i ek og fri kontantstrøm
		1.3	MÅLEFEIL OG JUSTERING
05	04.09: 1215-1400: FK		- Rekneskapsbasert måling – verdi kontra kost, IFRS kontra NGRS

= Offentleg informasjon

FØRELESINGSPLAN

BUS424

GONG	DATO, TID OG STAD	STEG	EMNE
06	06.09: 1415-1600: FK		- Ramme for analyse av målefeil og generell justeringsteknikk
07	11.09: 1215-1400: FK		- Målefeil av type 1 og døme på justering
08	13.09: 1215-1600: FK		- Målefeil av type 2 og døme på justering
09	18.09: 1215-1400: FK		- Målefeil av type 3 og døme på justering
10	20.09: 1415-1600: FK ~~25.09: 1215-1400: FK~~		- Fleire døme på justering – omgruppert og justert finansrekneskap
11	27.09: 1415-1600: FK		- Oppgåvesett 1 : «Trailing», omgruppering, målefeil og justering
		1.4	FORHOLDSTALSANALYSE
12	02.10: 1215-1400: FK		- Rammeverk ; risiko og rentabilitet; kreditt- og verddivurdering; strategi

FØRELESINGSPLAN

BUS424

GONG	DATO, TID OG STAD	STEG	EMNE
13	04.10: 1415-1600: FK ~~09.10: 1215-1400: FK~~ ~~11.10: 1415-1600: FK~~	1)	- Kredittvurdering : Analyse av risiko og syntetisk rating
14	16.10: 1215-1400: FK		- Krav til finansiell gjeld og prising av nye lån gjennom lånerenta
15	18.10: 1415-1600: FK	2.1)	- Historisk avkastingskrav = målestokk for rentabilitet
16	23.10: 1215-1400: FK	2.2)	- Strategisk rentabilitetsanalyse ; superrentabilitet
17	25.10: 1415-1600: FK		- Kjeldene til superrentabilitet – drift kontra finans; bransje kontra verksemd
		2	STRATEGISK ANALYSE
18	30.10: 1215-1400: FK ~~01.11: 1415-1600: FK~~		- Bransje- og ressursorientert analyse + innsikt for kreditt- og verddivurdering
19	06.11: 1215-1400: FK		- Oppgåvesett 2 : Kredittvurdering og strategisk rentabilitetsanalyse
20	08.11: 1415-1600: FK		- Oppsummering , vegen vidare og litt om eksamen, som er 10.12.2012

Strategisk analyse kan også kome **frå** rekneskapsanalyse